

સુતન્તનીતિ

૧. પરા ભવન્તં પુરિસં,
મયં પુચ્છામ ગોતમં;
ભવન્તં પુકુ માગમ્મ,
કિં પરાભવતો મુખં.
૨. સુવિજાનો ભવંહેતિ,
દુવિજાનો પરાભવો;
ધમ્મકામો ભવં હેતિ,
ધમ્મદેસી પરાભવો.
૩. ઇતિહે તં વિજાનામ,
પથમો સો પરાભવો;
દુતીયં ભગવા બ્રૂહિ,
કિં પરાભવતો મુખં.
૪. અસન્તસ્સ પિયો હેતિ,
સન્તે ન કુરુતે પિયં;
અસતં ધમ્મં રોચેતિ,
તં પરાભવતો મુખં.

કમ્માપરાધસત્તાનં ,
વિનાસે પચ્ચુપહિતે;
અનયો નયરૂપેન,
બુદ્ધિમાકમ્ય તિક્કતિ.
૫. નિદ્ધાસીલી સભાસીલી,
અનુક્કાતા ય થો નરો;
અલસો કોધપગ્ગાણો,
તં પરાભવતો મુખં.
૬. થો માતરં પિતરં વા,
જિણ્ણકં ગતયોબ્બનં;
પહુસન્તો ન ભરતિ,

તં પરાભવતો મુખં.

૭. યો બ્રાહ્મણં સમણં વા,
અઙ્ગં વાપિ વણિબ્બકં;
મુસાવાદેન વચ્ચેતિ,
તં પરાભવતો મુખં.

૮. પહુતવિત્તો પુરિસો,
સહિરઙ્ગો સભોજનો;
એકો ભુજ્ઞતિ સાદ્દનિ,
તં પરાભવતો મુખં.

૯. જાતિથદ્ધો ધનથદ્ધો,
ગોત્તથદ્ધો ચ યો નરો;
સઞ્ઞાતિં અતિમઙ્ગેતિ,
તં પરાભવતો મુખં.

૧૦. ઇત્થિધુત્તો સુરાધુત્તો,
અઙ્ગધુત્તો ચ યો નરો;
લલ્લંલલ્લં વિનાસેતિ,
તં પરાભવતો મુખં.

ન બાહ્લં ઇત્થિં ગચ્છેય્ય,
સમ્પસં તેજસહ્ભયં;
કાસં સાસં દરં બાલ્યં,
ખીણમેદો નિગચ્છતિ.

(ક)

માયાચેતા મરીચી ચ,
સોકો રોગો ઉપદ્ધવો;
ખરા ચ બન્ધનાચેતા,
મચ્ચુપાસો ગુહાસયો.

(ખ)

બલવન્તો દુબ્બલા હોન્તિ,
થામવન્તોપિ હાયરે;
ચઙ્ગુમા અન્ધકા હોન્તિ,

માતુગામવસંગતા.

(ગ)

ગુણવન્તો નિઝગુણા હોન્તિ,
પઞ્ચવન્તોપિ હાયરે;
પમુત્તા બન્ધના સેન્તિ,
માતુગામવસંગતા.

(ઘ)

યસં કિત્તિં ધિતિં સૂરં;
બાહુસ્સચ્યં પજાનનં;
હાપયન્તિ પમત્તસ્સ;
કઠપુચ્ચંવ પાવકો.

૧૧. સેહિ દારેહિ સન્તુકો,
વેસિયાસુ પદુસ્સતિ;
દુસ્સતિ પરદારેસુ,
તં પરાભવતો મુખં.

(ક)

મયન્ન ભરિયં નાતિક્કમામ,
અમ્હેય ભરિયા નાતિક્કમન્તિ;
અઞ્ચત્ર તાહિ બ્રહ્મચરિયં ચરામ,
તસ્મા હિ અમ્હં દહરા ન મિચ્ચરે.

(ખ)

એતાસુ જાયરે સુત્તમાસુ,
મેધાવિનો હોન્તિ પહુતપઞ્ચા;
બહુસ્સુતા થેરગુણા ચ હોન્તિ,
તસ્મા હિ અમ્હં દહરા ન મિચ્ચરે.

૧૨. અતીતયોબ્બનો પોસો,
આનેતિ તિમ્બરુત્થનિં;
તસ્સ ઇસ્સા ન સુપતિ,
તં પરાભવતો મુખં.

(ક)

ન દુઃખં અહિના દઢં,
ન દુઃખં સત્તિયા હતં;
તચ્ચ દુઃખચ્ચ તિબ્બચ્ચ,
યં પસ્સે જિણ્ણકં પતિં.

(ખ)

નત્થિ ખિદ્ધા નત્થિ રતિ,
જિણ્ણેન પતિના સહ;
નત્થિ અલ્લાપસલ્લાપો,
જગ્ધિતુંપિ ન સોભતિ.

(ગ)

યદા ય દહરો દહરી,
મન્તયિંસુ રહોગતા;
સબ્બે સોકા વિનસ્સન્તિ,
થેકેયિ હદયસ્સિતા.

૧૩. ઇત્થિં સોણ્ણિં વિકિરણિં,
પુરિસં વાપિ તાદિસં;
ઇસ્સરિયસ્મિં થપેતિ,
તં પરાભવતો મુખં.

૧૪. અપ્પભોગો મહાતણ્ણો,
ખત્તિયે જાયતે કુલે;
સો ય રજ્જં પત્થયતિ,
તં પરાભવતો મુખં.

“સુવિજાનો ભવંહેતિ,
દુવિજાનો પરાભવો”;
અપ્પભોગો મહાતણ્ણો.

૧૫. એતે પરાભવે લોકે,
પણ્ણિતો સમવેક્ખિય;
અરિયો દસ્સનસમ્પન્નો,
સ લોકં ભજતે સિવં.

વસલસુત્ત

૧. ક્રોધનો ઉપનાહીય,
પાપમક્ખી ચ યો નરો;
વિપન્નદિહી માયાવી,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.
૨. એકજં વા દ્વિજં વાપિ,
યોધ પાણં વિહિંસતિ;
યસ્સ પાણે દયા નત્થિ,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.
૩. યો હન્તિ ઉપરુન્ધતિ,
ગામાનિ નિગમાનિ ચ;
નિગ્ગાહકો સમઞ્ઞાતો,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.
૪. ગામે વા યદિ વા રઞ્ઞે,
યં પરેસં મમાયિતં;
થેય્યા અદિન્નં આદેતિ,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.
૫. યો હવે ઇણમાદાય,
વુચ્ચમાનો પલાયતિ;
ન હિ તે ઇણમત્થીતિ,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.
૬. યોધ કિચ્છિક્ખકમ્મતા,
પથસ્મિં વજતં જનં;
હન્ત્વા કિચ્છિક્ખ માદેતિ;
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.
૭. યો અત્તહેતુ પરહેતુ,
ધનહેતુ ચ યો નરો;
સક્ખિપુદ્ધો મુસાબ્બૂતિ,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૮. યો આતીનં સખીનં વા,
દારેસુ પટિદિસ્સતિ;
સહસા સમ્પિયેન વા,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૯. યો ડ માતરં પિતરં વા,
જિણ્ણકં ગતયોબ્બનં;
પહુસન્તો ન ભરતિ,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૦. યો માતરં પિતરં વા,
ભાતરં ભગિનિં સસ્સું;
હન્તિ રોસેતિ વાયાય,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૧. યો અત્થં પુચ્છિતો સન્તો,
અનત્થ મનુસાસતિ;
પટિચ્છન્નેન મન્તેતિ,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૨. યો કત્વા પાપકં કમ્મં,
મામં જઞ્ઞાતિ ઇચ્છતિ;
યો પટિચ્છન્નકમ્મન્તો,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૩. યો વે પરકુલં ગન્ત્વા,
ભુત્વાન સુચિભોજનં;
આગતં નખ્પટિપૂજેતિ,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૪. યો સમણં વા બ્રાહ્મણં,
અઞ્ઞં વાપિ વણિબ્બકં;
મુસાવાદેન વચ્ચેતિ,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૫. યો સમણં વા બ્રાહ્મણં,
ભત્તકાલે ઉપક્કિતં;
રોસેતિ વા ન ચ દેતિ,

તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૬. અસન્તં યોધ પબ્ભતિ,
મોહેન પલિગુલ્લિતો;
કિચ્ચનં નિજિગીસાનો,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૭. યોયત્તાનં સમુક્કંસે,
પરેય મવજાનાતિ;
નિહીનો સેન માનેન,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૮. રોસકો કદરીયો ચ,
પાપિચ્છો મચ્છરી સહો;
અહિરીકો અનોત્તપ્પી,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૧૯. યો બુદ્ધં પરિભાસતિ,
અથવા તસ્સ સાવકં;
પરિબ્બજં ગહકં વા,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

અદ્ઢહિ ભિક્ખવે અજ્ઞેહિ સમ્પન્નાગતસ્સ ઉપાસકસ્સ પત્તો નિકુલ્લિજિતબ્બો. ભિક્ખૂનં અલાભાય પરિસક્કતિ,
ભિક્ખૂનં અનત્થાય પરિસક્કતિ, ભિક્ખૂનં અનાવાસાય પરિસક્કતિ, ભિક્ખૂનં અક્કોસતિ પરિભાસતિ,
ભિક્ખૂભિક્ખૂહિ ભેદેતિ, બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, અનુજાનામિ
ભિક્ખવે ઇમેહિ અદ્ઢહિ અજ્ઞેહિ સમ્પન્નાગતસ્સ ઉપાસકસ્સ પત્તં નિકુલ્લિજિતું.

૨૦. યો અનરહં સન્તો,
અરહાતિ પટિજાનાતિ;
યોરો સબ્બ્રહ્મકે લોકે,
તં જઞ્ઞા વસલો ઇતિ.

૨૧. એતે ખો વસલા વુત્તા,
મયા યે તે પકાસિતા;
ન જચ્ચા વસલો હોતિ,
ન જચ્ચા હોતિ બ્રાહ્મણો.

૨૨. કમ્મુના વસલો હોતિ,

કમ્મુના હોતિ બ્રાહ્મણો.

૨૩. તદમિનાપિ જાનાથ,
યથાહેતં નિદસ્સનં;
ચણ્ડાલપુત્તો સોપાકો,
માતજ્ઞો ઇતિ વિસ્સુતો.

૨૪. સો યસં પરમં પત્તો,
માતજ્ઞો યં સુદુલ્લભં;
આગચ્છું તસ્સુપકાનં,
ખત્તિયા બ્રાહ્મણા બહૂ.

૨૫. સો દેવયાનં અભિરુચ્છ,
વિરજં સો મહાપથં;
કામરાગં વિરાજેત્વા,
બ્રહ્મલોક્ષપગો અહુ.

ગિરિં નખેન ખણ્ણસિ,
અયો દન્તેભિ ખાદસિ;
જાતવેદં પદહસિ,
યો ઇસિં પરિભાસતિ.
આવેલિતં પિઢ્ઢિતો ઉત્તમજ્ઞં,
બાહું પસારેતિ અકમ્પણેય્યં;
સેતાનિ અકખીનિ યથા મતસ્સ,
કો મે ઇમં પુત્તમકાસિ એવં.